

Bij de beesten af

De opbouw van Kurzweil's productreeks was al ondoorzichtig; met de Artis doen ze er nog een schepje bovenop. Is het een toevoeging op de al omvangrijke reeks PC3 synthesizers? Is het een nieuwe stagepiano zoals de SP4 en SP5?

door Alex Buurman > alex@interface.nl

Wat ze bij Kurzweil niet zullen weten, is dat 'Artis' in Nederland een beetje een ongelukkige productnaam is. Laten we verder dus vooral alle associaties met de Amsterdamse diertuin links laten liggen en kijken wat de aard van het beestje is. Kurzweil presenteert de Artis als een stagepiano en als je het klavier bekijkt en bespeelt, een Fatar TP/100 met 88 hammer action-toetsen, is die kwalificatie volstrekt op zijn plaats; een heerlijk toetsenbord voor pianisten. Wat mij betreft is het klavier van de Yamaha CP1 en CP5 een soort maatstaf als het om de kwaliteit van klavieren gaat, maar dat heeft houten toetsen en is voorzien van escapement: als je een toets indrukt, voel je aan het einde van de beweging

dat het hamertje loskomt van het toetsenmechaniek en terugvalt in zijn uitgangspositie. Dat heeft deze TP/100 niet, maar zet daar als voordeel tegenover dat het gewicht van de Artis heel beperkt is gebleven: 20,5kg.

Voor de hand

Tegelijkertijd is de Artis voorzien van erg veel sounds die je ook in de PC3- en PC3K-series tegenkomt en de PC's zijn regelrechte synthesizerworkstations met uitmuntende sounds van akoestische orkestinstrumenten en veelzijdige synthgeluiden, waaronder een aantal vette monofone 'analoge' leads en bassen. De pianoklanken van de PC3 en PC3K zijn ook bijzonder goed, maar zijn eerder uitstekend inzetbaar dan dat ze supergedetailleerd of superrealistisch zijn. Ze werken simpelweg heel goed.

Xtra

- zeer veel demo's, walkthroughs en tutorials
- audiotracks
- handleiding

INFO

- Prijs excl: € 1.999,-
- Distributie: M Works, 010 211 0170
- Internet: www.mworksonline.com, www.kurzweil.com

Ook de uit de PC3- en PC3K-serie bekende KB3-sectie vind je in de Artis, waarmee je hem omtovert in een soort Hammond B3-kloon, inclusief negen drawbars en druktoetsen voor typische orgelfuncties als Percussion, Chorus/Vibrato en Keyclick. De drawbars werken net als bij een B3: het volume van de betreffende voetmaat neemt toe als je de schuif naar je toe trekt. Als ze in een Program of Multi aan eq, brightness, reverb of een synthparameter zijn toegekend, werken ze andersom; wat heel voor de handliggend is.

Afgrijselijk lekker

Een argument om het predicaat 'stagepiano' op de Artis te plakken is de aanwezigheid van een nieuwe pianosound die nog niet eerder in Kurzweil synths te vinden was. In de handleiding staat dat het gaat om een 'German Grand', maar in andere documenten spreekt Kurzweil openlijk van een Steinway (dan had het overigens net zo goed een 'American Grand' kunnen heten). Maar belangrijker: dit pianogeluid is weer een aantal klassen beter dan de eerder genoemde pianogeluiden. Er zit veel meer leven in en het nodigt uit tot spelen. Het is warm en tegelijkertijd heel gedetailleerd.

'Presets' moet je tamelijk letterlijk nemen, want je kunt aan de geluiden zelf nauwelijks iets veranderen

Je vindt in de Artis ook sounds uit het expansieboard Kore 64 voor de PC3 en PC3K: pure synth- en orkestgeluiden. Daarbij is de methode om ad hoc sounds te stapelen of aan splits toe te kennen zo simpel en uitnodigend, dat het voor de hand ligt om uitputtend gebruik te maken van andere dan de pianogeluiden. De drumgeluiden zijn écht ijzersterk, maar je wordt ook weer niet overdonderd; ze boezemen alleen ontzag in

doordat ze afgrijselijk lekker klinken en uitstekend inzetbaar zijn.

De sounds van de Artis is daarmee uitgebreid, maar de term 'Presets' moet je tamelijk letterlijk nemen, want aan de geluiden zelf kun je nauwelijks iets veranderen. Als je dus een synth zoekt om indruk te maken als soundwizard, moet je deze maar overslaan. De balans in de bestaande sounds is daar gewoon te goed voor. De uitstekende synth- en orkest-

SPECIFICATIES

- 88 aanslagvoelige hammer action-toetsen met aftertouch
- 128-stemmig polyfoon
- 16-voudig multitimbraal
- programma's: 256 presets, 256 gebruikersgeheugens
- multi's: 256 presets, 256 gebruikersgeheugens
- 4 klavierzones
- talloze complexe effectketens geïntegreerd in de programma's
- 9 toewijsbare sliders
- 6 toewijsbare schakelaars
- pitchbend- en modulatiewielen
- 3 pedaalgangen (2x schakelaars, 1x continu-regelaar)
- uitgangen: 2x 1/4" jack gebalanceerd
- 24-bits da-converters
- ingang voor mp3- of cd-speler (mini-jack)
- mid-in/uit
- usb
- afmetingen: 14x39,5x138,3cm (hxdxb)
- gewicht: 20,5kg

geluiden nodigen uit die ook veel te gebruiken, maar maken je wel hongerig naar nóg meer.

Spontaan

Zoals gebruikelijk bij de huidige generatie synthesizers kom je in de Artis Programs en Multi's tegen. Van beide zijn er 256 presets en 256 geheugenplaatsen die je met je eigen instellingen kunt vullen. Een Program is in eerste instantie één enkele sound en een Multi bevat er meerdere: maximaal vier, plus allerhande midi-instellingen, voor het geval je de Artis als masterkeyboard wilt inzetten.

De sounds zijn ondergebracht in zestien categorieën als Piano, Organ, Synths, Pads, Strings, Voices en Drums & Percussion. Er is een erg handige functie om snel de geluiden van je keuze op te roepen. Stel dat binnen de Strings-categorie jouw favoriete geluid Strings Nr. 3 is, dan kun je bepalen dat wanneer je de String-categorie oproept je meteen Nr. 3 krijgt. Je bepaalt zelf het default-programma per categorie. Dan zijn er ook nog de Favorites: tien druktoetsen onder het display waaraan je zelf de Programs en Multi's kunt toekennen die je veel gebruikt.

Vanuit een Program kun je onmiddellijk een split of een layer aanmaken. Met de functietoetsen direct onder het lcd-scherm kun je beide functies activeren, waarna je meteen kunt bepalen in combinatie met welk geluid dat is, wat het volume daarvan is, in welk octaaf het geluid klinkt en, als je voor een split kiest, wat het splitpunt van de twee zones wordt; erg handig. Als het een spontane

>> actie is terwijl je live aan het spelen bent, zul je daarna waarschijnlijk gewoon een nieuw Program kiezen als je een ander geluid nodig hebt, maar als dat nodig is kun je deze split of layer opslaan als Multi.

Robuust

In een Multi kun je werken met vier zones. Die mogen elkaar overlappen of je kunt drie splits op het klavier aanbrengen. De vier zones kun je gebruiken voor de interne sounds van de Artis of voor externe midi-apparatuur. Met fader 1 t/m 4 bedien je dan de volumes van de zones en met de druktoetsen boven de faders zet je de zones aan of uit. De overige faders hebben vanzelfsprekende functies zoals de bediening van de afsnij-frequentie van het filter of de hoeveelheid resonantie daarvan, maar je kunt ze binnen een Multi ook zelf toekennen.

Met zijn metalen behuizing en solide bedieningsorganen maakt de Kurzweil Artis een heel robuuste indruk. Op zich is een gewicht van 20,5kg ook niet niks, maar ten opzichte van concurrenten als de Roland RD-700NX en de Yamaha S90XS scoort hij op dat terrein goed. Door het ruim bemeten bedieningspaneel en de pitchbend- en modulatiewielen naast het klavier is het formaat alles behalve compact, maar dat is ook wel iets wat inherent is aan de keuze voor 88 toetsen. Anderzijds is de Artis niet zo heel diep, dus hij is wel handzaam.

Conclusie

Qua bedieningsgemak is de Artis het best te vergelijken met bijvoorbeeld de Electro's en Stage's van Nord met gewogen hammer

action-toetsen, maar tegelijkertijd zijn de mogelijkheden om de sounds zelf aan te passen zeer beperkt. Zo zou ik een moord doen om de acceleratietijd van het leslie-effect te kunnen veranderen, hoewel het effect zelf uitstekend klinkt. Op zich zijn de mogelijkheden om splits en layers te maken en de sounds die je daarbij ter beschikking staan superhandig en veel uitnodigender dan bij veel andere stagepiano's in deze prijsklasse. Een pluim verdient overigens de master-eq; die is zéér doeltreffend. De geluidskwaliteit en de kwaliteit van de sounds zelf zijn simpelweg héél erg goed en hebben een typisch Kurzweil-karakter. De sounds laten zich heerlijk bespelen doordat ze bijzonder goed op dynamiek reageren. Zéér realistisch maar tegelijkertijd ook wars van overdrijving (wat je bij andere merken wel vaak tegenkomt). De German Grand is fantastisch: een heerlijk bespeelbaar écht muziekinstrument, en de realistisch bedoelde bijgeluiden vliegen je niet om de oren zoals bij sommige andere stagepiano's. Noem het 'beschaving' of 'de kunst van het weglaten'; het is een hele vooruitgang. Wat de Artis ook is, een (preset)synth of een stagepiano, het is duidelijk een apparaat ontworpen met de diehard instrumentalist in gedachte. Hij speelt heerlijk en de techniek en bediening zijn er volledig op gericht om dat te ondersteunen. ■

HET OORDEEL

- + • heerlijk klavier
- uitstekende pianosounds
- aansprekende synth- en orkestgeluiden
- erg handige bediening
- • presetsounds beperkt aanpasbaar
- formaat

